

*Нога Анастасія Сергіївна,
магістрантка I курсу,
спеціальності «Середня освіта
(Трудове навчання та технології)»*

*Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Шереметьєва Світлана Геннадіївна*

Розвиток творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання в умовах Нової української школи

Основною метою педагогічного процесу у сучасних умовах визначається максимальний розвиток учня, його здібностей, природних нахилів та задатків, особистісних якостей, його вмінь глибоко індивідуально сприймати навколишню дійсність, здатність до самореалізації [1, с. 303].

Проблема розвитку творчих здібностей учнів була й залишається актуальною. Ідеї розвитку творчої особистості розкривали у своїй працях Т.Г. Шевченко, І. Я. Франко, Леся Українка, яка, зокрема, наголошувала на тому, що вчитель повинен постійно працювати над розвитком творчого потенціалу учнів. Ці ідеї продовжують в своїй педагогічній спадщині Б.Д. Грінченко, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський та разом з тим залишається невизначеною проблема розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання в умовах Нової української школи.

Місія нової української школи – виявити індивідуальні нахили та здібності кожної дитини для цілеспрямованого розвитку, допомогти розкрити та розвинути потенціал, здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками, школа максимально враховує права дитини, її потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму.

Відомо, що творчі здібності учнів найбільш ефективно розвиваються у ході продуктивної творчої діяльності. Цьому сприяють уроки трудового навчання. На яких учителі використовують особистісно-орієнтований та компетентнісний підходи, готують власні авторські навчальні програми, власноруч обирають підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання. На уроках трудового навчання, виготовлення виробів потребує творчого підходу, тому що пов'язане із задоволенням конкретних потреб у реальних умовах, коли просте копіювання зразків неможливе. Вчителю трудового навчання важливо вміти не тільки прогнозувати потенційні можливості розвитку творчих здібностей учнів, а й допомагати їм знайти свій творчий стиль, залучаючи до творчої діяльності, навчаючи всім етапам творчого пошуку [2, с. 37].

Під час вивчення трудового навчання діти набувають компетентностей, спільними для яких є такі вміння: уміння читати і розуміти прочитане, уміння висловлювати думку усно і письмово, критичне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, здатність співпрацювати в команді [3].

Таким чином для розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання в умовах Нової української школи велика роль надається творчому та відповідальному вчителю, який постійно працює над собою, підвищує кваліфікацію, переорієнтовується на компетентнісні засади, педагогіку партнерства, індивідуальний підхід, використовує проектну, командну, групову діяльність у педагогічному процесі, доброзичливо оцінює творчу навчальну діяльність учнів, уважний до позитивних змін у творчому розвитку особистості. Вчитель, якому властиві сердечність, правдивість, доброзичливість, повага до дітей, віра в їх здібності і можливості досягає більших результатів у своїй роботі з ними. За цих умов у

підлітка з'являється бажання повторити зроблене, досягти більш високого рівня виконання завдання, створити щось незвичайне.

Розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання в умовах Нової української школи сприяє також сучасне творче освітнє середовище, яке має бути спрямоване на розвиток дитини і мотивації її до навчання. Зокрема при організації, плануванні і дизайні навчального простору в класі трудового навчання використовуються новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які легко трансформувати для групової роботи, нові ІТ-технології, нові мультимедійні засоби навчання. Позитивні емоції, почуття гумору, які виникають в доброзичливій атмосфері, стимулюють фантазію, уяву, творче мислення дитини.

Отже, у вчителя з'являється нова роль – він не контролює виконання програми, а у співпраці з учнями, як рівноправний партнер, допомагає їм досягти очікуваних результатів – вибрати виріб для проектування і виготовлення, спланувати його створення від творчого задуму до втілення в готовий продукт. В основі цієї співпраці у першу чергу знаходиться проектна діяльність учнів. Це особливе середовище, у якому в учнів формуються компетентності.

Варто звернути увагу на очікування від участі у проекті, які обов'язково визначаються учнями за активної допомоги вчителя, а також на кінцевий результат від роботи над проектом, який націлює учнів на роботу, структурує діяльність усіх учасників проекту, наповнює її конкретним і зрозумілим для всіх змістом.

Творчість учнів розуміють як процес створення ними оригінальних продуктів, виробів, у ході роботи над якими самостійно застосовуються засвоєні знання, уміння, навички, здійснюється їх перенесення, комбінування відомих способів діяльності або створення нового для учня підходу до виконання завдання.

Отже, для розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання в умовах Нової української школи якнайбільше сприяють особистісно-зорієнтоване та проектне навчання, використання інтерактивних технологій і методів навчання, застосування творчих завдань, а також позанавчальна діяльність.

Список використаної літератури:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: Посіб. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 576 с.
2. Євсєєнко Ю. П. Методика розвитку особистості // Вісник Укр. держ. ун-ту водного госп. – ва та природокористування. Педагогіка. – Рівне, 2003. – Вип. 5 (24), ч. 2: Сучасні технології навчання: проблеми та перспективи. – С. 159 – 166.
3. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Трудове навчання : 1–4 кл. Програма. [Електронний ресурс] – Режим доступу : bhv-osvita.com/Navch_progr...1-4/trudove_1-4.pdf– К. : 2006